

Mark- och miljödomstolen

n.remissvar@regeringskansliet.se

Remiss av SOU 2020:7, Utvinning av alunskiffer,
Kunskapssammanställning om miljörisker och förslag till
skärpning av regelverket
N2020/03167

Bakgrund

Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, har av regeringen givits
möjlighet att inkomma med synpunkter på betänkandet rörande
Utvinning ur alunskiffer, SOU 2020:71.

Mark- och miljödomstolens yttrande

I kommittédirektivet anges att utredaren bland annat ska.

- redogöra för vilka metaller och mineral som kan förekomma i alunskiffern i Sverige och som med beaktande av tillgången globalt kan vara relevanta för inhemsk utvinning samt vara av vikt för utveckling av grön energi och annan högteknologisk utveckling
- sammanställa kunskap och identifiera kunskapsluckor när det gäller miljörisker vid utvinning av metaller och mineral ur alunskiffer
- analysera hur regelverket för utvinning av metaller och mineral från alunskiffer kan skärpas och lämna nödvändiga författningsförslag.

Angående den första punkten så anser Mark- och miljödomstolen, att utredningen visar vilka metaller och mineral som kan förekomma i alunskiffer och även vilka av dessa som kan vara relevanta för utvinning.

Avseende den andra punkten bedömer Mark- och miljödomstolen att utredningen sammanställt den kunskap som i nuläget finns på ett tillfredsställande sätt. Vidare konstaterar domstolen att utredningen visar

på att det finns stora kunskapsluckor inom området. Mark- och miljödomstolen konstaterar att utredningen haft kort tid till sitt förfogande. Domstolen konstaterar att utredningen på flera punkter framför att ytterligare forskningsinsatser krävs. Mark- och miljödomstolen delar denna bedömning. Kunskap kan även behöva inhämtas angående alunskiffers miljöpåverkan i naturligt, obrutet, tillstånd som jämförelse med vilken påverkan som kan förväntas vid en eventuell utvinning. Mark- och miljödomstolen bedömer även att studier av utvinning i skiffer utomlands bör vara av värde, även med beaktande av att utredningen visar att den svenska alunskiffen inte är helt jämförbar med andra typer av skiffer.

När det gäller den tredje punkten har Mark- och miljödomstolen följande synpunkter.

Skärpning av regelverket och nödvändiga författningsförslag

Mark- och miljödomstolen konstaterar att förslaget innebär ett återinförande i 4 kap 2 § minerallagen av det krav på lämplighet på en sökande av koncession för bearbetning som togs bort år 1993 utom vad gällde koncession för olja eller gasformiga kolväten. Lämplighetskravet föreslås nu även avse bearbetning i alunskiffer. Orsaken till att kravet behölls avseende fyndigheter av olja och gas var enligt förarbetena de särskilda risker rörande miljö- och arbetarskydd samt risken för att förstöra fyndigheten som är förenad med sådan utvinning.

Mark- och miljödomstolen tillstyrker den föreslagna ändringen bland annat mot bakgrund av att bearbetning i alunskiffer kan antas vara aktuell i områden där många människor bor och där förorening av exempelvis dricksvatten skulle riskera att omedelbart få stora konsekvenser.

När det gäller förslaget angående tillägget i 8 kap 6 a § minerallagen anser mark- och miljödomstolen att detta endast innebär ett förtydligande och har inget att erinra mot förslaget.

Mark- och miljödomstolen har inget att erinra mot förslagen att en ansökan om undersökningstillstånd eller bearbetningskoncession även ska innehålla uppgift om undersökning eller bearbetning avses ske i alunskiffer. Mark- och miljödomstolen vill dock poängtera att det är väsentligt att Bergsstaten under bland annat remissförfarande uppmärksammar indikationer på att ansökan avser fyndigheter i alunskiffer. För att den avsedda uppföljningen ska kunna ske får inte ett förbiseende av sökanden leda till att det inte blir någon uppföljning.

Övrigt

Mark- och miljödomstolen anser sammanfattningsvis att utredningen visar att det krävs ett samlat grepp över minerallagstiftningen och dess samverkan med övriga bestämmelser. I utredningen anges att det finns ett antal utredningar som berör området och som är i olika stadier av beredning. Mark- och miljödomstolen anser att det behövs ett helhetsgrepp avseende lagstiftningen när det gäller utvinning av olika mineraler.

Peter Ardö

Beslut om detta yttrande har fattats av chefsrådmannen Peter Ardö efter föredragning av rådmannen Karin Fridell. Tekniska rådet Viktor Forsell och tingsnotarien Sofia Björk har deltagit.